

Тәуке хан (1680-1715)

Хандықтың бөлшектенуі тоқтатылып, бір орталыққа бағындырылған Қазақ хандығы құрылды

Жоңғар шапқыншылығы бәсеңдеп тыныштық орналды

Мемлекеттік құрылыстың негізгі ұстанымдарын анықтайтын “Жеті жарғы” заңын жасады

Көрші елдермен достық қатынаста болуды көздеді: қырғыз, қарақалпақ, орыс елдерімен

Билер кеңесін ішкі және сыртқы саясаттағы аса маңызды мәселелерді шешетін басқару жүйесіне айналдырды

ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫНЫҢ ҚОҒАМДЫҚ, САЯСИ - ӘКІМШІЛІК, ӘСКЕРИ, ӘЛЕУМЕТТІК ҚҰРЛЫМЫ.

- XV-XVIғасырларда қазақ хандығының құрлысы 7сатыдан тұрды:
- Ауыл-бірнеше от басынан құрылған. (Ауылбас)
- Ата -аймақ—жеті атадан тұратын бірнеше ауыл. (Ақсақал)
- Ру, Арыс, Ұлыс, жүз, Хандық (құрлымын және басқарушысын анықтау)

Хан билікті қолына жинақтаған
мемлекет басшысы

әкімшілік

сот

Жалпы әскер

азаматтық

10 ірі ұлыс(10
мың от басы)

Ұлыс әскрі(Ұлыс
басшысы)

Ру, тайпалар

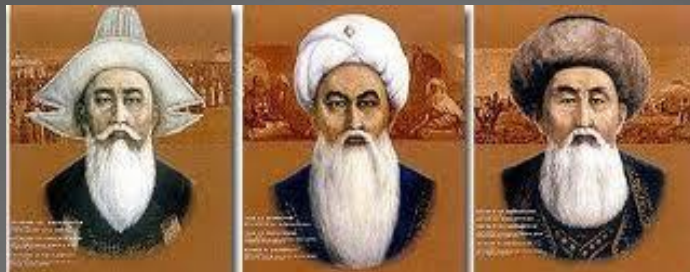
Рулық,тайпалық
-жасақты (ру
басы)

ауылдар

Әлеуметтік құрлымы 2 топ: Ақсүйектер-Шыңғыс ұрпақтары,
қожалар(асыл сүйектер)

Қарасүйектер - мүліктікжағдайына қарамастанқоғамның қалған топтары

«ЖЕТІ ЖАРҒЫ» АТА ЗАНДЫҚ ЕРЕЖЕСІ. ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ ТҮБЕГЕЙЛІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ САЯСИ ӨЗГІСТЕРДЕН ТҰРАТЫН ЕРЕЖЕЛЕР ЖИНАҒЫ.

Адам өлтірген айыпкерге

Қасым хан
мен Есім
хан
заманында

Тәуке хан
заманында

Өлім жазасы

Құдайға тіл
тигізсе; таспен
атып өлтіреді

Жеті түрлі
жаза

Ақсүйек құны
қарашадан 7 есе
артық

Әйел зорласа;
кісі өлтірумен
бірдей

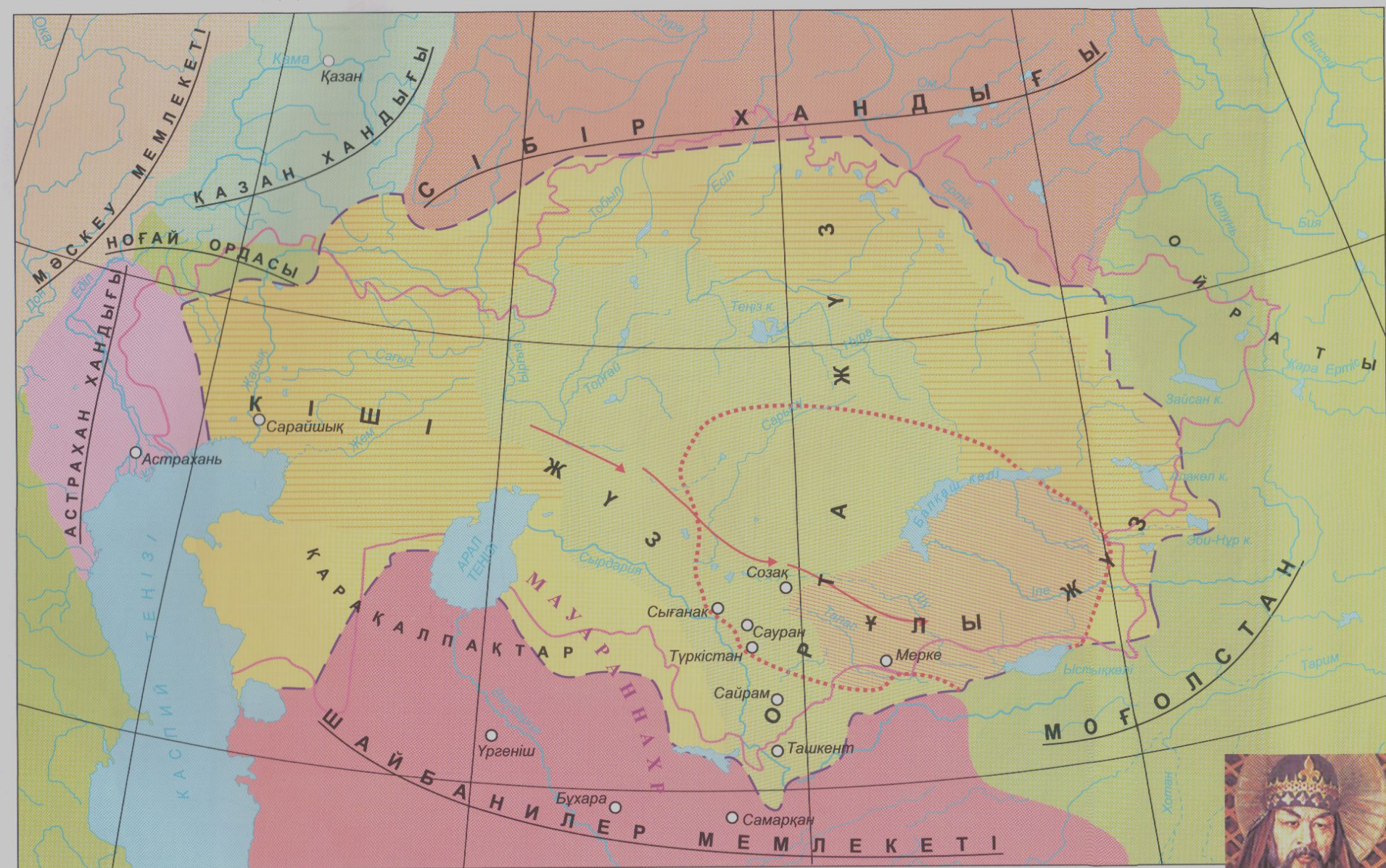
Қара нар

Қара
қазан

Қара
кілем

Қара
мылтық

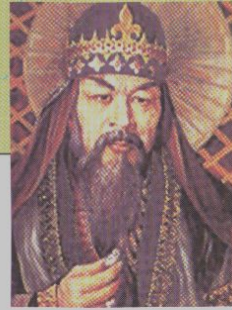
XV-XVII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫ

- XV ғ. 50-60 жж. Жәнібек пен Керейдің көшуі
- XVI ғ. Қазақ хандығының иеліктері (шамамен алғанда)
- Қазіргі Қазақстан шекарасы
- ⋯ XVI ғ. басындағы Қазақ хандығы

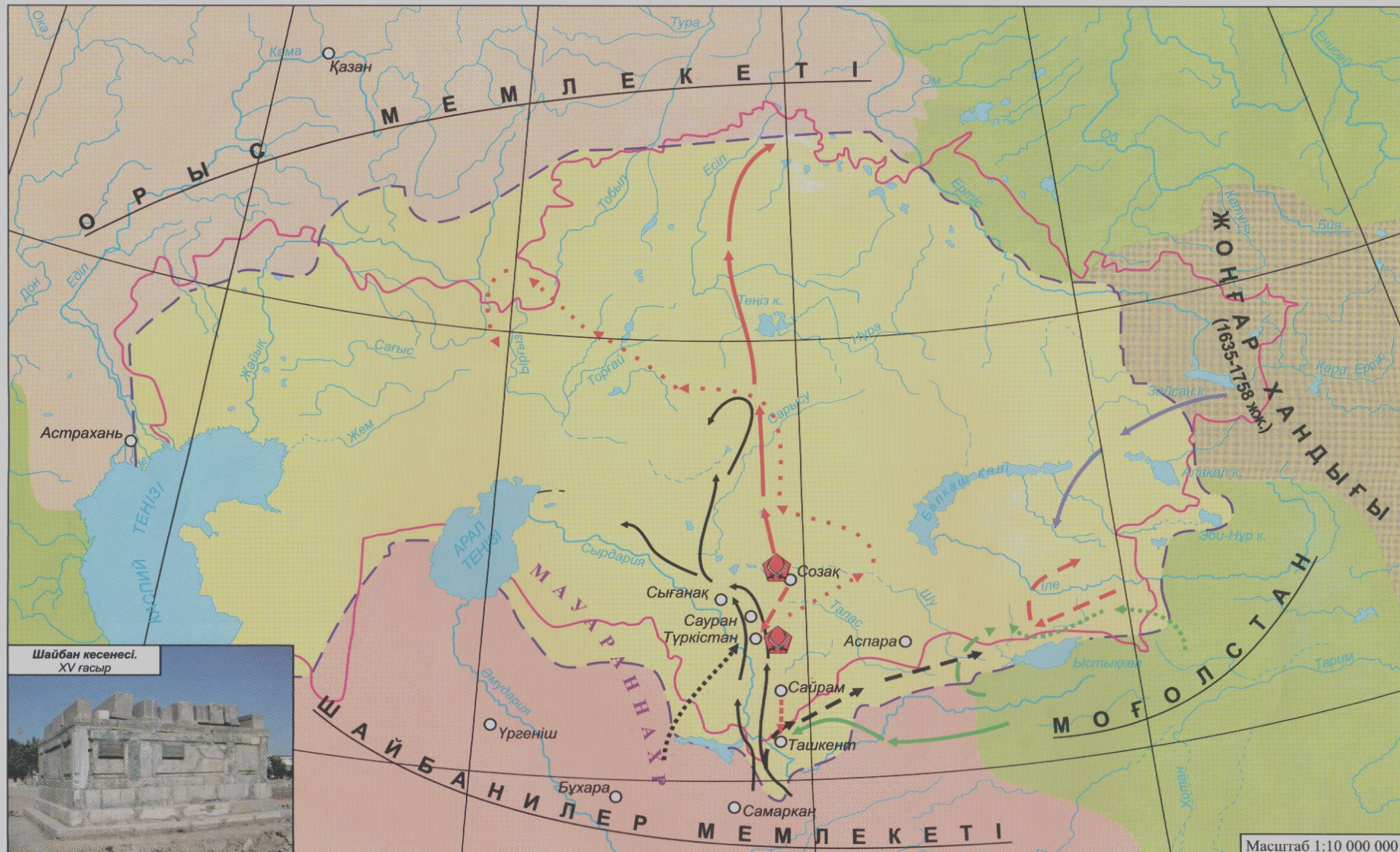
- Қазақ хандығы XV ғ. 50-60 жылдары
- XVI ғ. бірінші ширегіндегі Қазақ хандығы

- XVI ғ. 3-нші ширегіндегі Қазақ хандығы
- Қазақ хандығы XVI ғ. - 4-нші ширек соңында

Жәнібек хан

XVI-XVII ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ КӨРШІ ЕЛДЕРІ

Масштаб 1:10 000 000

→ Қазақ хандарының жорықтары XVI ғ. 1-ші ширек - - - - - Қазақ хандарының жорықтары мен шегіністері XVI ғ. 2-ші ширек ⋯⋯⋯ Қазақ хандарының жорықтары XVI ғ. 3-ші ширек	- - - - - Қазақ хандарының жорықтары XVI ғ. 4-ші ширек басында → Шайбанидтердің қазақ жеріне жорықтары XVI ғ. 1-ші ширек	- - - - - Шайбанидтердің қазақ жеріне жорықтары XVI ғ. 2-ші ширек ⋯⋯⋯ Шайбанидтердің қазақ жеріне жорықтары XVI ғ. 3-ші ширек → Моғол хандарының жорықтары XVI ғ. 1-ші ширек	- - - - - Моғол хандарының жорықтары XVI ғ. 2-ші ширек ⋯⋯⋯ Моғол хандарының жорықтары XVI ғ. 3-ші ширек → Жонгарлар жорықтары XVII ғ. 3-ші ширек	Қазақ хандығы XVI ғ. 3-ші ширек ⬠ Ірі шайқастар орындары - - - - - Қазақ хандығының шекарасы XVI-XVII ғғ. (шамамен алғанда)

ҚАЗАҚ ХАНДАРЫНЫҢ БАСҚАРУ ЖЫЛДАРЫН СӘЙКЕСТЕНДІРУ

Жылдар	Хандар
1. 1465-1480ж	А) Жәңгір
2. 1480-1511ж	Ә) БАЙДҰШ
3. 1511-1518ж	Б) Тоғым
4. 1518-1523ж	В) Қожа Махмұт хан
5. 1524-1532ж	Г) Хақназар хан
6. 1532-1534ж	Ғ) Жәнібек пен Керей
7. 1534-1535ж	Д) Шығай хан
8. 1535-1537ж	Е) есім хан
9. 1537-1580ж	Ж) Тәуке хан
10. 1580-1582ж	З) Бұрындық хан
11. 1582-1598ж	И) Тұрсын хан
12. 1598-1628ж	К) Қасым хан
13. 1613-1627ж	Қ) Тәуекел хан
14. 1628-1652ж	Л) Мамаш хан
15. 1680-1715ж	М) Таһир хан

1	Ғ
2	З
3	К
4	Л
5	М
6	Ә
7	В
8	Б
9	Г
10	Д
11	Қ
12	Е
13	И
14	А
15	ж

СЕМАНТИКАЛЫҚ ҚАРТА

(МАҒЫНАНЫ АЖЫРАТУ)

Теминдер	Жер иелену	Салық	Міндеткерлік
Құналғы			+
Зекет			
Иқта			
Вакуфтық жер	+		
Соғым			
Жасақ			
Хараж			
Сойырғал			
Жамылғы			
Милк			
Мардикар			
Баж			

ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТІНІҢ БЕДЕЛІН КӨТЕРГЕН ХАНДАР

1. Керей мен Жәнібек негізін қалаушы.
2. Қасым 1511-1518ж(Жәнібектің баласы) қазақ халқын 1мил.жеткізген, қазақ жерлерін жинақтаушы, Орыс мемлекетімен алғаш дипломатиялық қатынас орнатқан. "Қасқа жол" заң жинағының авторы.
3. Хақназар 1538-1580ж. (Қасымның баласы) әкесінің тұсындағы жерлерді қайта қалпына келтірумен және сыр бойындағы қалаларды өзіне бағындырды. Қазақ-ноғай ханы атанды.
4. Тәуекел 1582-1598ж. XVI ғ. ойраттарды талқандап Қазақ-қалмақ ханы атанды, Ташкенті, Ақши, Искандерді, Самарқанты қосып алды, мемлекеттің аумағын кеңейткен.
5. Есім 1598-1628ж. Қазақ хандығы 200 ж Ташкенті билеген, хандық 2 бөлінді (алаяқ хан Тұрсын бір бөлігін билеген) 1627ж Тұрсынды жазалады және оның руын қырды "Қатаған қырғыны" "Ескі жол" заң жинағы.
6. Жәңгір 1628-1652ж Алғашқы болып жоңғар хандығымен қақтығысқан 1643ж "Орбұлақ" шайқасы.
7. Тәуке 1680-1715ж Бір орталықтанған билік жүйін қалпына келтірді, үш жүзді біріктіруші, Жоңғар шапқыншылығы бәсеңдеді. "жеті жарғының" негізін салушы.

Тәуке хан өлімінен кейін қазақ халқы феодалдық бытырыңқылық жолына түсті

Жоңғар шапқыншылығына жол ашылды

Ресей империясына отарлық тәуелділікке жол ашылды

Үй тапсырмасы: пар№41,44. Есім, Тәуекел, Тәуке хандарға салыстырмалы кесте жасау, Жәңгір хан тақырыбын өздігінше меңгеру және қазақ-жоңғар қақтығысының алғы шарттарын айқындау.

Сынақ парағы

Сынып “7_” ФИО _____ тапсыру мерзімі(____)

Тақырыптар	талдау	терминдер	Негізгі даталар	Қалалар, сәулет өнері ескерткіштері	Орта ғасыр саяхатшылар мен зерттеушілер	Хронология (маңызды оқиғалар)	Тақырыптық тесттер
Қазақ ұлттық мем-ті құрылуының алғышарттары				+			
Қазақ хандығының құрылуы			+				
15ғ Қазақ хандығының ішкі-сыртқы жағдай							
Қасым хан(1511-1518)					+		
Хақназар хан (1538-1580)							
Тәуекел хан (1582-1598)							+
Есім хан (1598-1628)							
Тәуке хан «Жеті жарғы»							
Қазақ хандығының мемлекеттік - әкімшілік құрлымы		+					
Қазақ халқының 16-17ғ шаруашылығы							
Қазақ халқының мәдениеті							
Қазақ халқының шығармашылық дәстүрі							
16-17ғ-ғы тарихи							